

Buddy

April - Mei - Juni
2022

**Buddy is een uitgave van
Duikvereniging Bermuda Divers.**

Verantwoordelijke uitgever: Het bestuur van de Bermuda Divers.

De Buddy verschijnt 4 maal per kalenderjaar.

**Alle reacties, artikelen, opmerkingen en aanvullingen worden graag tegemoet gezien
op het redactie adres: buddy@bermuda-divers.nl**

Bestuur Bermuda Divers:

Voorzitter: Marc Van Britsom

Secretaris: Martijn de Bruijn

Penningmeester: Monique Menu

Bestuurslid: Rob Verhagen

Bestuurslid: Peter Dobbelaar

Vertrouwenspersoon: Lois Verhagen (vertrouwenspersoon@bermuda-divers.nl)

Ereleden: Kees van Deijk - Werner Volleman

Opleidingscoördinatoren: Marc Hemelaar en Rob Verhagen

Materiaalcommissie: Willy Menu - Jacco IJzerman

Evenementencommissie: Diana Verhagen

PR Commissie: Marc Van Britsom - Rut Van Vlierberghe

Alexandra de Waele - Peter Dobbelaar

Redactie Buddy: Aswin Stockman - Alexia Peeters

Webmaster: Marc Van Britsom

Bankrekeningnummer: RABOBANK 32.26.04.036 t.n.v. Bermuda Divers

IBAN: NL58RABO0322604036

Swift of BIC-code: RABONL2U

Correspondentieadres Bermuda Divers: Montgomerysingel 4, 4587 EX Kloosterzande

Beste Lezers,

Het is weer de tijd van het jaar om je duikspulletjes na te kijken en eventueel te laten keuren, vervangen of repareren en dan kunnen we weer beginnen aan een seizoen met buiten duiken. Hopelijk wordt het een seizoen met veel mooi weer, veel mooie en veilige duiken.

Voor iedereen een geweldig duikseizoen.

De Buddyredactie

Photography - Marc Van Britsom

**Leuke stukjes, anekdotes of andere duik gerelateerde informatie is altijd
welkom bij de Buddy-redactie. buddy@bermuda-divers.nl**

De afsluitdatum voor het inleveren van materiaal voor de volgende Buddy is op 20 juni 2022.

DE TAARTENKALENDER

April

Herman de Booij	04 - 04
Guido Roels	11 - 04
Etienne Verstraeten	27 - 04
Jacco IJzermans	28 - 04

Mei

Sabine Menu	24 - 05
Marc Hemelaar	28 - 05

Juni

Zohra van Brussel	11 - 06
Martijn de Bruijn	18 - 06
Eric van Driessche	24 - 06

**VAN HARTE GEFELICITEERD MET JULLIE
VERJAARDAG**

Wetenschappers vinden jong van mysterieuze spookhaai: "Uiterst zeldzaam"

Bron: VRT Nieuws - donderdag 17 feb 2022

Brit Finucci/NIWA

Hoewel de term "*baby shark*" tegenwoordig vooral kinderen als muziek in de oren klinkt (en in iets mindere mate de volwassenen in de buurt), zijn het nu wetenschappers in Nieuw-Zeeland die verheugd zijn over een "*baby shark*". Tijdens een expeditie voor de oostkust van het Zuidereiland stootten ze op een spookhaai. Niet zomaar een spookhaai, maar een jong dat vermoedelijk nog maar enkele dagen uit het ei was gekomen.

Spookhaaien (*chimaeras*) komen voor in het oosten van de Indische Oceaan en in het zuidwesten van de Grote Oceaan, in de wateren rond Australië en Nieuw-Zeeland. Het is een geslacht van mysterieuze wezens waarover weinig bekend is omdat ze meestal op een diepte van bijna 2 kilometer rondzwemmen, ver voorbij het bereik van zonnestralen én van wetenschappers.

Die wetenschappers baseren hun kennis over spookhaaien op wat ze weten van volwassen exemplaren. Er bestaan verschillende soorten van, ze worden 1 tot 1,5 meter groot, hebben grote, doffe ogen en vinnen als vleugels. Hun naam doet anders vermoeden, maar spookhaaien zijn geen haaien. Ze zijn wel verwant aan haaien en roggen, ook hun skelet is gevormd uit kraakbeen.

"Een exemplaar vinden dat in de palm van mijn hand past, is uiterst zeldzaam", zegt NIWA-wetenschapper Brit Finucci:

"Uiterst zeldzaam"

Tijdens een expeditie bij Chatham Rise, een gebied in de oceaan voor de kust van het Zuidereiland, deden onderzoekers van het National Institute of Water en Atmospheric Research (NIWA) een "uiterst zeldzame" ontdekking. Op een diepte van 1,2 kilometer troffen ze een babyhaai aan, amper uitgekomen. Op foto's zien we een dier met een doorzichtige huid, zwarte ogen, zwarte vinnen en een fijne witte staart.

"Een exemplaar vinden dat in de palm van mijn hand past, is uiterst zeldzaam", zegt NIWA-wetenschapper Brit Finucci. Zij deed de ontdekking. "Ik wist onmiddellijk dat het iets was wat we meestal niet tegenkomen. Ik nam het mee en maakte er foto's van, die nu overal op het internet staan."

Brit Finucci/NIWA

Embryo's van spookhaaien ontwikkelen zich in eieren die op de zeebodem worden gelegd. Ze voeden zich met het eigeel tot ze uitkomen. "Je ziet dat dit exemplaar nog maar heel recent uitgekomen is, omdat zijn buik nog vol eigeel zit", zegt Finucci.

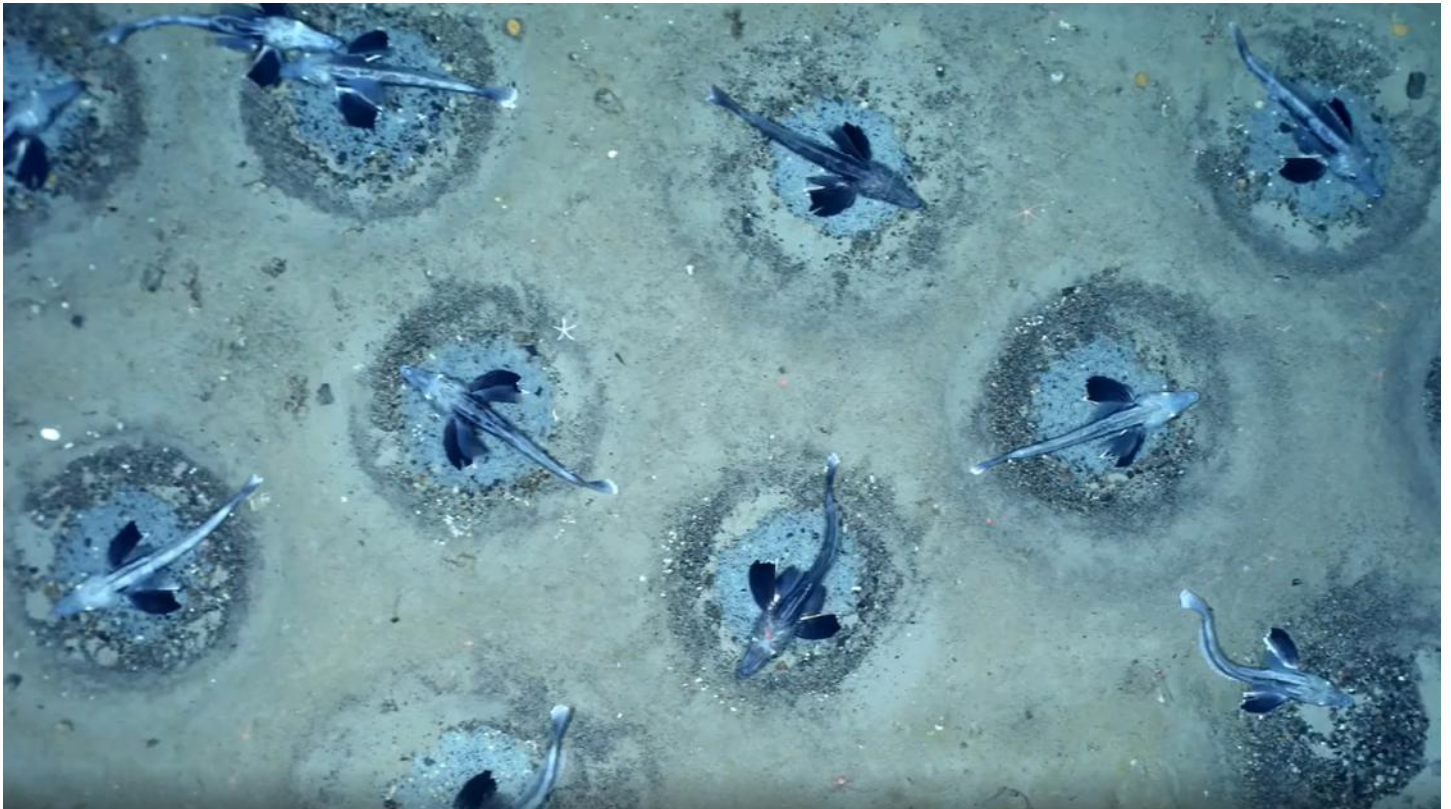
Het is nog niet duidelijk om welke soort spookhaai het precies gaat. Daarvoor zijn nog verdere tests en genetische analyses nodig. Vooral de leeftijd maakt dit een bijzondere vondst. "Jonge spookhaaien verblijven meestal op andere dieptes dan de volwassenen, hebben ook andere eetgewoontes. Ze zien er soms ook anders uit dan de volwassen dieren, met een heel ander kleurenpatroon", zegt Finucci.

"Deze spookhaai zal ons helpen de biologie en ecologie van deze mysterieuze groep diepwatervissen beter te begrijpen."

Ingezonden door Marc Van Britsom.

BEKIJK - 60 miljoen (!) nesten van broedende ijsvissen ontdekt onder ijsplaat bij Antarctica: "Ongezien"

Bron: VRT Nieuws - vrijdag 14 jan 2022

Current Biology/Autun Purser et al.

Niet enkel vogels bouwen nesten om hun eieren te leggen en zo voor nageslacht te zorgen: ook bepaalde vissen doen het, zoals de **ijsvis**. Het bestaan van die vis was al langer bekend, maar nu is een ongezien aantal nesten ontdekt, waarvan onderzoekers nooit het bestaan hadden kunnen vermoeden.

De nesten zouden goed zijn voor 100 miljard eitjes, maar dat is ook nodig omdat er heel wat kapers op de kust zijn. [De ontdekking is verschenen in het wetenschappelijke tijdschrift Current Biology.](#)

Per toeval

De ontdekking gebeurde eigenlijk per toeval door een team van onderzoeker Autun Purser van het Alfred Wegener-instituut in Duitsland. Ze vertrokken in de Zuidelijke Oceaan in de buurt van de zuidpool op **expeditie** met de Polarstern, een schip dat zich door ijsbergen en bevroren zeeijs kan werken. Het schip trok een kooi met een camera achter zich aan, om zo te kunnen speuren naar wat er zich onder het water- (en ijs)oppervlak bevindt.

Tijdens een routinecontrole van de zeebodem vonden de onderzoekers in de Filchner Trog, op ongeveer 400 à 500 meter diepte, plots duizenden nesten van ijsvissen. Het gaat meer precies om de *Neopagetopsis ionah*, een straalvinnige vissensoort uit de familie van de **krokodilijsvissen**. Deze vissen worden ongeveer een halve meter groot en hebben strepen op hun vinnen die aan zonnestralen doen denken.

"We speurden verder de zeebodem af en bleven maar nesten van ijsvissen tegenkomen", vertelt Purser. De nesten zien er van bovenaf uit als blauwe cirkels en zijn zo'n 15 centimeter diep.

De ijsvis Neopagetopsis ionah is ongeveer een halve meter groot en heeft straalvinnen

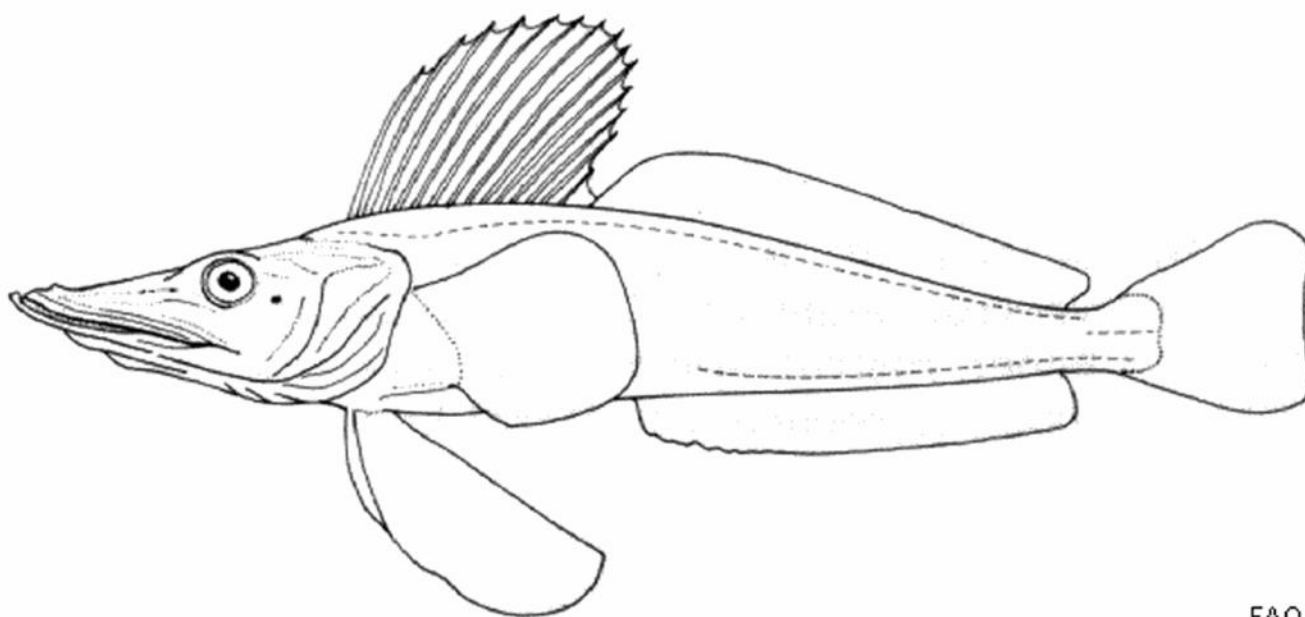

Onderzoeker Autun Purser

De ijsvis?

Dit type ijsvis was eerder al beschreven en er waren ook al nesten ontdekt, maar nooit in deze grootteorde. Er is ook relatief weinig over deze vissen geweten. In ieder geval, de vis zou door de ijskoude omstandigheden (met een watertemperatuur in de buurt van het vriespunt) een **speciaal soort bloed** hebben:

doorschijnend bloed, zonder het hemoglobine dat de mens heeft om zuurstof door ons bloed te transporteren. De vis is hierdoor onder meer afhankelijk van zuurstofopname door de huid. Omdat het water zo koud is, kan het relatief veel zuurstof bevatten.

FAO

Wikimedia commons J. C. Hureau

Het nest wordt (meestal) netjes bewaakt

Wetenschappers denken dat elk nest 1.500 tot 2.000 eitjes kan bevatten, wat samen met de schatting van **60 miljoen nesten** tot een cijfer van 100 miljard eitjes leidt. Het is nog niet duidelijk hoe vaak er wordt gebroed, maar er zijn nu camera's achtergelaten om het proces op te volgen.

Op de beelden is te zien hoe de ijsvissen proberen hun nesten te **beschermen**. De meeste nesten worden bewaakt door een vis, maar niet allemaal - in 1 op de 4 gevallen was er geen vis te zien. De onderzoekers konden ruim 16.000 nesten in beeld brengen waarvan 79 procent op dat moment actief gebruikt werd. De nestplaatsen meten een halve meter tot 75 centimeter in diameter en hebben een opstaande rand. De bodem bestaat uit gravel en keitjes, een techniek die de krokodilijsvij gebruikt om die proper te houden en voldoende 'verlucht'.

De nieuw ontdekte nesten bevatten ongeveer een kwart meer eitjes dan eerder bekende nestplaatsen

De schatting van ruim 1.735 eitjes per nest, betekent een **hogere aantal** - ongeveer 25 procent meer - dan eerder werd gezien bij dezelfde soort dicht bij Antarctica, wat kan wijzen op gunstiger omstandigheden meer in het noorden van de Filchner Trog. Gemiddeld vonden de onderzoekers één broedplaats per vier vierkante meter, maar op sommige plaatsen lag dat aantal zes keer zo hoog, en dat op 497 meter diepte.

De watertemperatuur in het broedgebied ligt **tussen -1 en 0 graden** Celsius. Het broedgebied ligt daarmee in een zone die net iets warmer is dan de omliggende zones met -1,5 tot -2 graden.

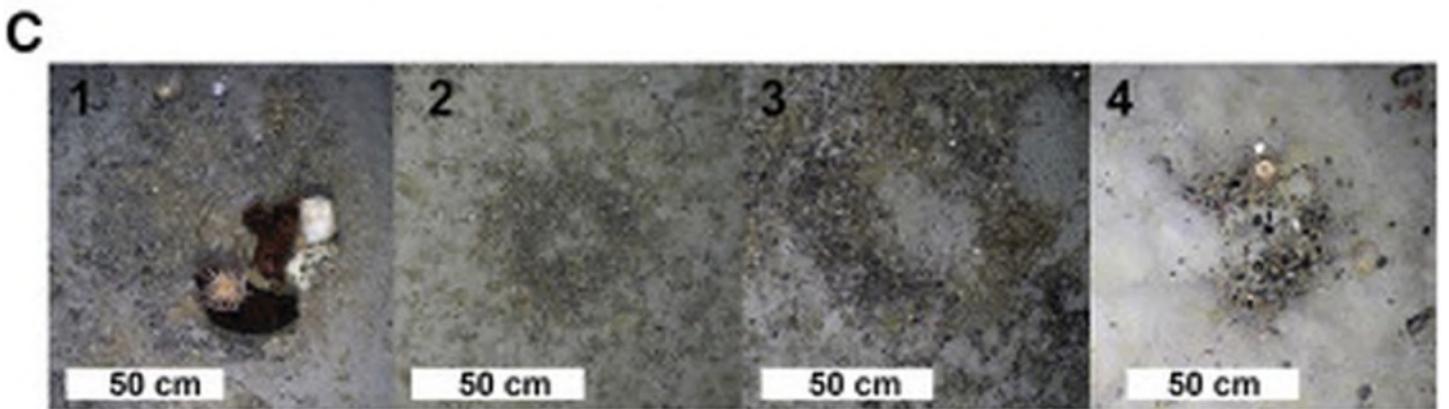
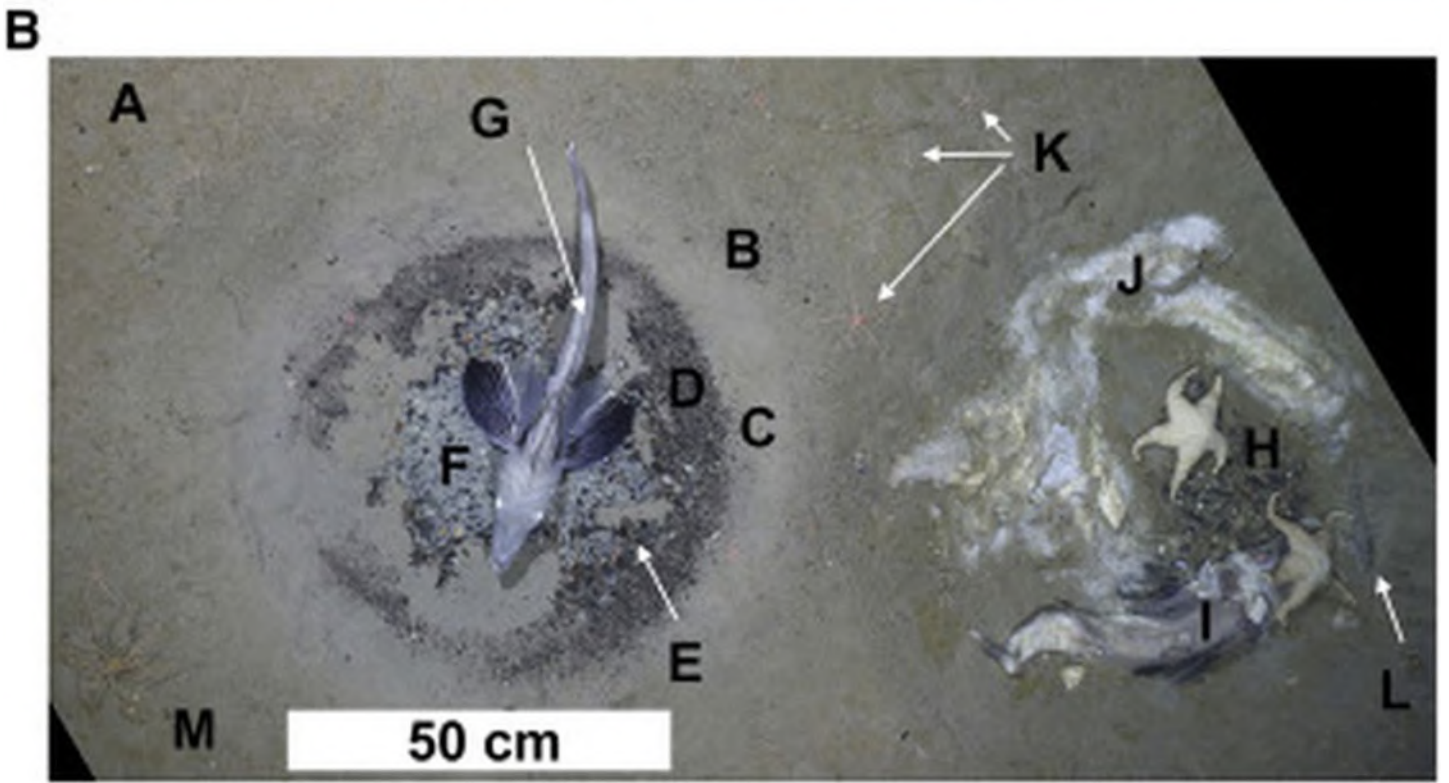
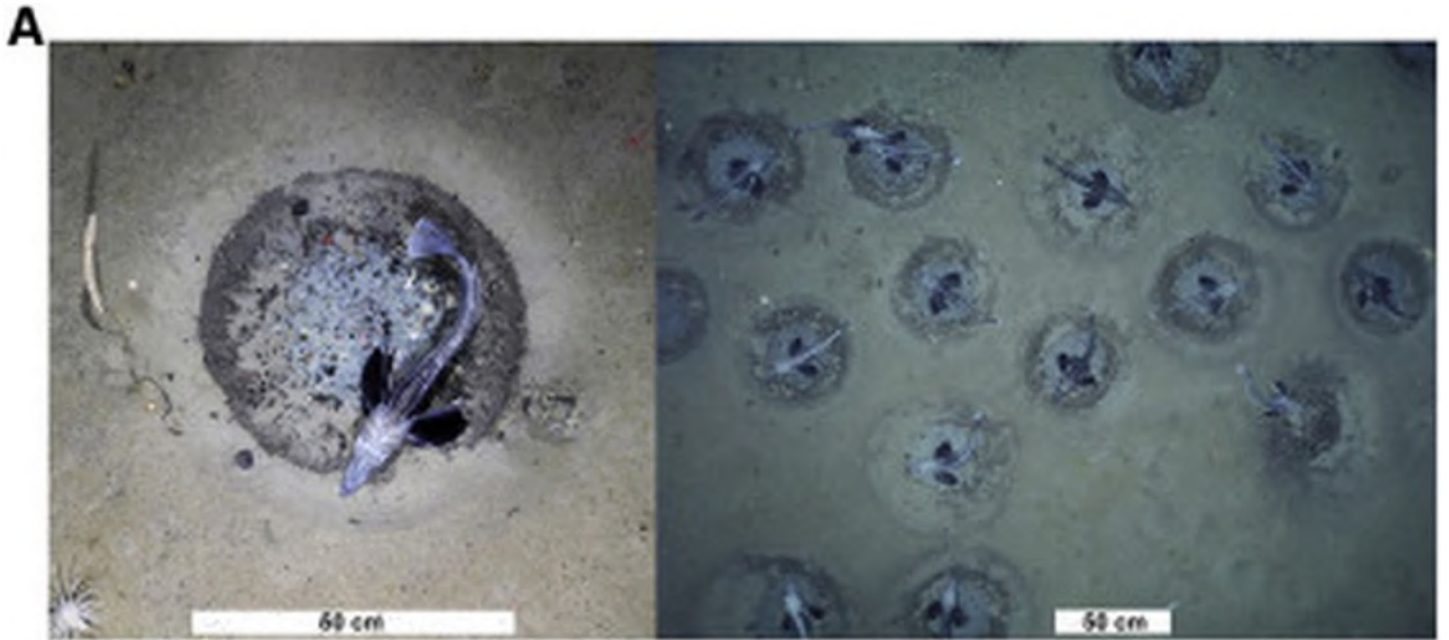
Prooi voor zeehonden

Er liggen ook heel wat **overblijfselen van dode vissen** in de buurt. Uit eerdere data over zeehonden (die vaak gaan duiken in de buurt) maken wetenschappers op dat de ijsvissen een veel voorkomende prooi zijn van onder meer die zeehonden. Maar het kan ook dat veel vissen zo uitgeput zijn van het bewaken van het nest gedurende verschillende weken, dat ze van uitputting omkomen.

De dode lichamen kunnen dan weer voer zijn voor andere dieren en organismen, waardoor de ijsvissen een belangrijke schakel zijn in de **voedselketen** en in het plaatselijke ecosysteem. Zelf eten ze vooral kleinere visjes, krill en kreeftjes.

De foto's hieronder (credits: Alfred Wegener Instituut/Current Biology) tonen hoe een ijsvis het nest bewaakt (boven links). Het nest wordt gebouwd door fijn sediment te verwijderen van de bodem waardoor veel kleine steentjes zichtbaar worden. Daarop worden dan de eitjes gelegd. Op de middelste foto zie je hoe het uiteinde van het nest bestaat uit een verhoogde rand van grijs bezinksel (C). Rechts een verlaten nest. Een zeester doet zich te goed aan overgebleven visresten. Het pijltje bij L wijst naar een mogelijke aaseter. Onderaan verschillende details van verlaten nesten.

Ingezonden door Marc Van Britsom.

NIEUWJAARSBORREL

VRIJDAG 25 FEBRUARI

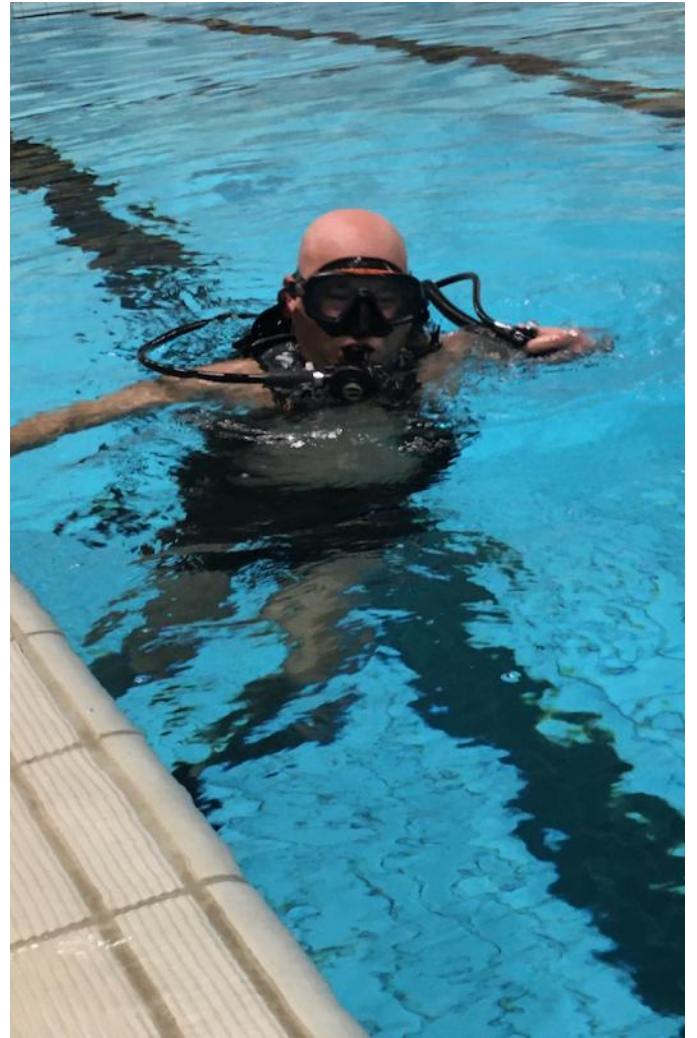

Nog een recente selfie van de fotograaf.

Bijzondere gast gespot: bultrugzalm voor het eerst in Nederlandse wateren

Bron: PZC - 31 maart 2022

Een door een fuikenvisser gevangen bultrugzalm bij de Haringvlietsluizen. © Jeroen Wyatt.

De drie vissen zijn op 2 en 24 juli 2021 gevangen bij de Haringvlietsluizen. In eerste instantie was het niet duidelijk om wat voor soort Pacifische zalmen het precies ging, maar later bleken dit de eerste vangsten van bultrugzalmen in Nederland ooit. Het is onzeker of de opmars van deze exoot zich zal voortzetten en of hij een bedreiging kan vormen voor de inheemse Atlantische zalm.

Kenmerken van de bultrugzalm

De bultrugzalm is de kleinste van alle Pacifische zalmen en heeft zijn naam te danken aan de enorme bult op de rug. Vooral mannetjes ontwikkelen deze bult zodra ze de rivieren optrekken om te paaien, ze bevruchten dan de eieren van de vrouwtjesvissen. De vissen hebben een strikte tweejarige levenscyclus.

De bultrugzalm komt steeds meer voor in Europa, met name in het noorden van Scandinavië maar onder andere ook in Ierland en Schotland. Sinds 2017 is er een toename te zien en in de rivieren van Noorwegen komt deze exoot inmiddels al meer voor dan de inheemse Atlantische zalm.

Concurrentie met de Atlantische zalm

In eerste instantie lijkt de bultrugzalm geen bedreiging te zijn voor de Atlantische zalm. In Rusland komen deze twee soorten sinds de introductie al langere tijd samen voor in dezelfde rivieren, zonder dat dit grote negatieve gevolgen voor de Atlantische zalm gehad lijkt te hebben. Desondanks hebben verschillende landen in Europa wel maatregelen genomen tegen deze exoot. Zo worden in Noorwegen al op grote schaal bultrugzalmen gevangen en verwijderd uit de rivieren. Engeland, Schotland en Ierland hebben de overheidsinstanties sportvissers opgeroepen om iedere bultrugzalm die gevangen wordt te rapporteren, en op een humane manier te doden.

Opnieuw massaverbleking van Great Barrier Reef: 'Het holt nu echt achteruit'

Bron: [NOS.nl](https://nos.nl) - Vrijdag 18 maart 2022

Het Australische Great Barrier Reef heeft te maken met een massale verbleking van het koraalrif. Door de stijgende temperatuur van de oceanen wordt het koraal witter van kleur, en kan het uiteindelijk afsterven.

Het is voor de vierde keer sinds 2016 dat de verbleking zo omvangrijk is als nu, [schrijft](#) de beheerder van het gebied. Een strook van 1200 kilometer is aangetast. Het park is verdeeld in vier gebieden; in alle gebieden vindt de verbleking nu op grote schaal plaats.

En die verbleking werd juist nu niet verwacht, tijdens het klimatologische fenomeen La Niña. Dan zijn de oceanen doorgaans koeler dan bij tegenhanger El Niño. "Maar het klimaat is aan het veranderen en het koraalwater is 1,5 graden warmer dan 150 jaar geleden", zegt hoofd-wetenschapper David Wachenfeld van de beheerder tegen [The Guardian](#).

Het is de eerste keer dat de grootschalige verbleking tijdens La Niña plaatsvindt. "Onverwachte gebeurtenissen zijn nu te verwachten. Niets verbaast me meer."

Het warme water is nu nog vrij lokaal, zegt Erik Meesters, marien tropisch ecooloog van Wageningen University & Research. "Maar het beweegt precies naar het kustgebied bij Great Barrier Reef."

Waardoor verbleekt het koraal?

In het weefsel van koraal leven algen, die licht omzetten in voedingsstoffen. Het koraal dankt zijn kleur aan de algen. De algen zitten in de levende laag over het witte skelet, zoals de huid om de botten, zegt Meesters.

Klimaatverandering is de grootste bedreiging van het koraal: daardoor stijgt de temperatuur in het water, en sterven de algen in het koraal af. Het weefsel wordt dan doorzichtig en het kalkskelet van het koraal wordt zichtbaar. Vandaar de witte kleur.

De algen, en de kleur, kunnen weer terugkomen als de temperatuur van het water daalt. Maar als dat te lang op zich laat wachten, kan het koraal doodgaan. Na verloop van tijd raakt het dode koraal begroeid met andere algen uit de zee.

Als de verbleking langer aanhoudt, kan 30 procent van het koraal doodgaan, zegt Meesters. Ook als "maar" 10 procent doodgaat, is het zorgwekkend, zegt hij. "Als dat constant gebeurt, blijft er niet veel meer koraal over." Het proces van achteruitgang is zeker al dertig jaar aan de gang, "maar door deze verblekingen holt het nu wel echt achteruit".

Meesters noemt het verbleekte koraal symbolisch voor de wereldwijde klimaatverandering. "Het is een heel gevoelig ecosysteem." De temperaturen in de zee waar koraal groeit, schommelen doorgaans niet heel sterk. Dus bij een kleine schommeling vertoont het koraal al een stressreactie.

De verbleking van het koraal was daardoor een van de eerste gevolgen van klimaatverandering die opviel, zegt Meesters. "Het verbleekte koraal is een soort kanarie in de kolenmijn."

Koraalrif groeit slechts in een klein deel van de oceanen, rond de evenaar, maar het is wel zeer biodivers: het herbergt wel 25 procent van al het oceaandleven. Bovendien zijn koraalriffen een goede kustbescherming, voor golven en de stijgende zeespiegel.

'Zwembad Reynaertland mag niet failliet gaan'

Bron: Omroep Zeeland - 7 april 2021

Hulst wil zwembad Reynaertland in Hulst niet failliet laten gaan. Het zwembad is al meer dan een jaar nauwelijks open. Om te voorkomen dat het binnenbad de deuren moet sluiten, wil de gemeente 170.000 euro bijleggen. Voor dat bedrag moet het zwembad wel investeren in duurzaamheid.

Eigenaar Frans Lievens van onder meer Zeelandtheaters en Reynaertland, reageerde vorig jaar opgelucht toen het theater meer bezoekers mocht ontvangen.

© Omroep Zeeland

De coronamaatregelen hebben er flink ingehakt bij Reynaertland. Frans Lievens, eigenaar van onder meer het Hulster zwembad, wil concrete bedragen niet noemen maar "denkt dat mensen wel kunnen indenken dat het niet goed gaat als we al meer dan een jaar bijna helemaal dicht zijn." 'Redding gaat ten koste van ons pensioen'

Hij is blij met de steun vanuit Hulst, maar zegt ook dat het bedrag bij lange na niet genoeg is om het bedrijf te redden. "Alle kassa's binnen ons bedrijf - de zwembaden Hulst en Oostburg, Zeelandtheaters en de horeca-exploitaties - staan al zeer lang op nul. Daarom zullen wij het alleen kunnen redden als we, naast de gemeentelijke ondersteuning, onze reserves aanspreken."

Die zijn er, zegt Lievens. "Omdat we al 45 jaar een degelijk financieel beleid voeren. Conclusie: we redden de bedrijven en de werkgelegenheid, ons levenswerk, ten koste van ons pensioen."

Zwembad Reynaertland in Hulst mag niet failliet gaan, vindt het college van B en W.
© Reynaertland

Reynaertland BV, een van de bedrijven van Lievens, klopte vorig jaar juli bij de gemeente Hulst aan met de vraag om hulp. Hulst reageerde in eerste instantie afwachtend en sprong niet meteen in de bres, bevestigt wethouder Adri Totté. Totdat bleek dat er landelijk 100 miljoen euro zou komen voor zwembaden en ijsbanen in Nederland.

De afgelopen maanden zijn verschillende gesprekken gevoerd met Reynaertland. De 'coronakosten' van het zwembad over 2020 worden geschat op 340.000 euro. Dat is niet alleen de omzet die het zwembad is misgelopen door de verplichte sluiting, maar dat geld ging ook op aan de maatregelen die het zwembad moest nemen om wél open te kunnen voor de zwemmers. Ook moest het zwembad afgelopen jaar extra investeren in ventilatie en de aanvoer van verse lucht.

Met de billen bloot

De Hulster gemeenteraad besloot in december om organisaties en bedrijven die getroffen zijn door corona, met maximaal vijftig procent tegemoet te komen. Voor Reynaertland betekent dit een eenmalige bijdrage van 170.000 euro. Het zwembad krijgt het geld niet zomaar op de rekening gestort. Wethouder Totté zegt dat het bad dit jaar, in ruil voor de bijdrage, flink moet investeren in duurzaamheid.

Te denken valt aan de aanschaf van zonnepanelen en isolatie. "We dachten als college: 'Laten we nu alsjeblieft zorgen dat het zwembad niet failliet gaat en dat mensen ook volgend jaar nog kunnen zwemmen.'" Over de voorwaarden zegt hij: "Ze zijn flink met de billen bloot gegaan. Dit is de oplossing die er nu ligt en daar zijn ze blij mee."

Hulst moet nog concrete afspraken maken met Reynaertland waar het geld precies aan moet worden besteed. Totté gaat er vanuit dat Hulst een flink deel van het bedrag terugkrijgt van het Rijk. Hoeveel durft hij niet te zeggen. Vanaf vandaag kan de gemeente een aanvraag doen bij het Rijk.

Australische octopus slaat geoloog in elkaar

Niet ieder dier houdt van een fotoshoot. Dat ondervond geoloog en auteur Lance Karlson aan de lijve tijdens zijn vakantie in West-Australië. Daar kreeg hij het aan de stok met een agressieve octopus. Het dier sloeg hem maar liefst drie keer en liet Karlson achter met enkele rode striemen op zijn huid.

Bron: Het Laatste Nieuws - 2 april 2021

Illustratiebeeld. © iStock

Lance Karlson was met zijn gezin op vakantie in West-Australië, en besloot samen met zijn tweejarige dochter een duik te nemen in Geographe Bay. In het water dacht hij een staart te zien van een pijlstaartrog. Toen hij dichterbij kwam, ontdekte Karlson dat het ging om een octopus. Snel maakte de geoloog een video van het dier, maar die was daar duidelijk niet van gediend: “De octopus haalde uit naar ons, wat een echte schok was”, zegt Karlson tegen het persbureau Reuters.

Gelukkig kon het slechtgezinde zeedier op dat moment niemand raken. De octopus zinde wel op wraak: toen Karlson even later alleen het water inging om krabschelpen op te duiken, haalde het zeewezen namelijk zijn beste aanvalstechnieken boven. Hij sloeg de geoloog op de nek, bovenrug en arm.

“Mijn snorkelbril dampte aan, het water was plotseling troebel en ik herinner me dat ik geschokt en verward was”, zegt Karlson. “Ik wist dat azijn tegen zeediersteken helpt, maar dat had ik niet bij op dat moment.” Daarom goot de man cola over zijn verwondingen. “Dat is ook een zuur en het helpt.”

“Octopussen zijn geweldige wezens die duidelijk net als mensen een aantal sterke emoties hebben “, laat Karlson nog weten.

VISRECEPT

VIS MET SPINAZIE EN CURRY

Benodigdheden:

2 Uien

2 tenen knoflook

Een duimpje gember

Witte vis, bv. kabeljauw, zeewolf,...

3 tot 4 el Thaise currypasta, groen, rood of geel, naar smaak

2 tot 3 dl kokosmelk

300 gr verse spinazie

Bereidingswijze:

Spinazie laten slinken en vocht laten uitlekken

Uien en look aanstoven, 2 tot 3 el currypasta toevoegen en even laten aanbakken.

Kokosmelk toevoegen en een beetje laten inkoken. Als je het pittiger wil kan je op het eind nog currypasta toevoegen.

Vis kruiden met peper en zout en laten garen in de vloeistof, spinazie toevoegen.

Recept van Pascale Naessens met enkele aanpassingen van mezelf. (Marc Hemelaar)

Eet Smakelijk

Schijfslak duikt na tachtig! jaar weer op in Oosterschelde

Bron: Omroep Zeeland - 29 maart 2021

Liefhebbers hebben er even op moeten wachten, maar hun langverwachte moment is toch gekomen. De schijfslak is terug in Nederlandse wateren. Het beestje heeft zich tachtig jaar niet in Nederland laten zien, maar dook recent op in de Oosterschelde.

Schijfslak gevonden in Oosterschelde

© Mick Otten

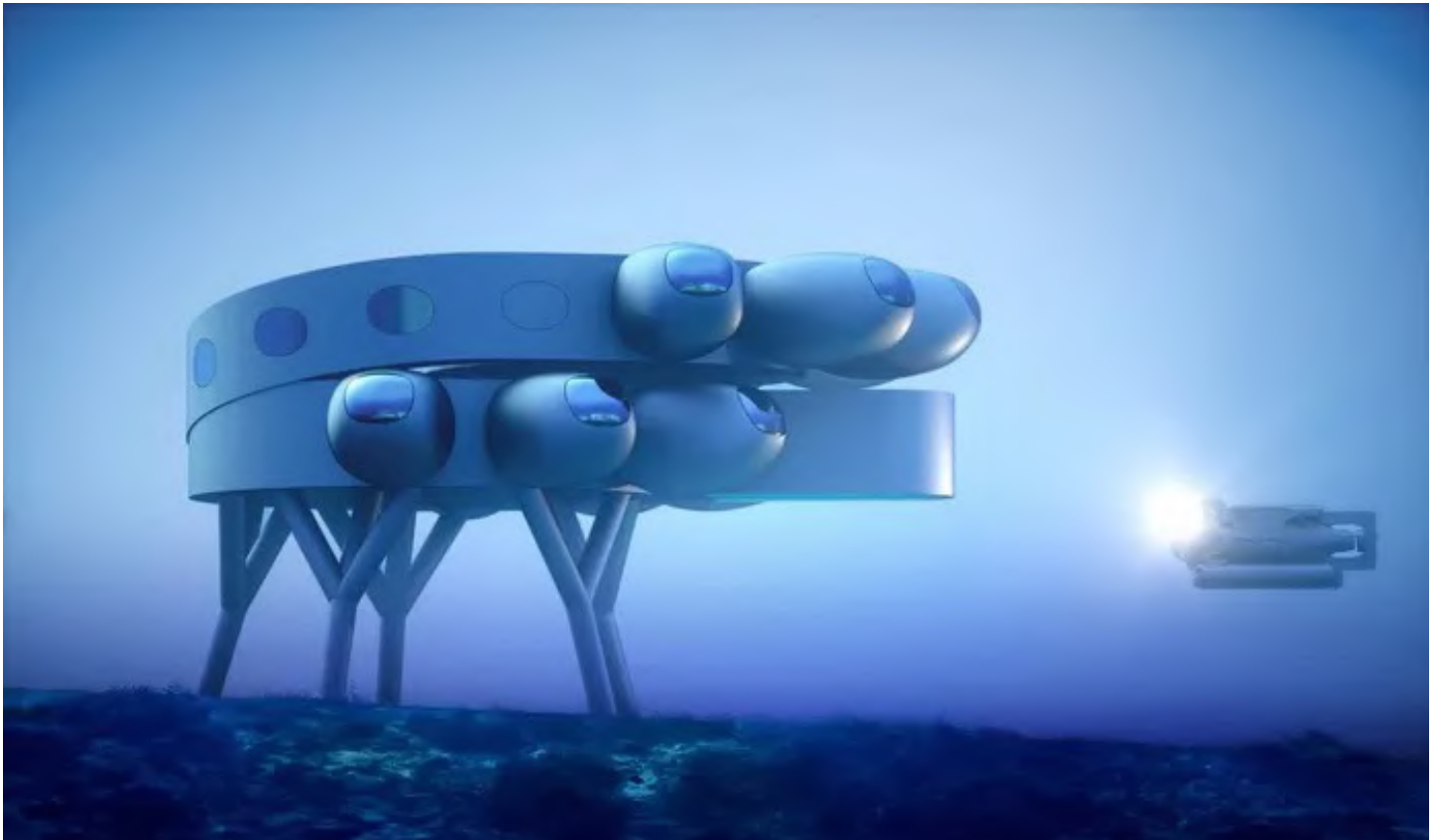
Vorige maand werd tijdens een excursie in het getijdengebied van de Oosterschelde een schijfslak waargenomen. Het is nog niet bekend of de gevonden zeenaaktslak dezelfde soort is als de schijfslak die tachtig jaar geleden voorkwam, of dat het om een nieuwe soort gaat. Het beestje meet slechts 3,5 millimeter, wat de vondst extra bijzonder maakt. De waargenomen slak zat goed verstopt aan de onderzijde van een steen op Zeekantwerk (*Conopeum reticulum*). Dat zijn korstvormende mosdiertjes waar het naaktslakje waarschijnlijk van leeft.

Na bestudering van de foto's en aanvullend onderzoek bleek het te gaan om een schijfslak (Corambe-soort). De enige uit Nederland bekende schijfslak is de Zuiderzee-schijfslak.

Kleinzoon Cousteau bouwt “grootste onderwaterstation ter wereld” op zeebodem Curaçao

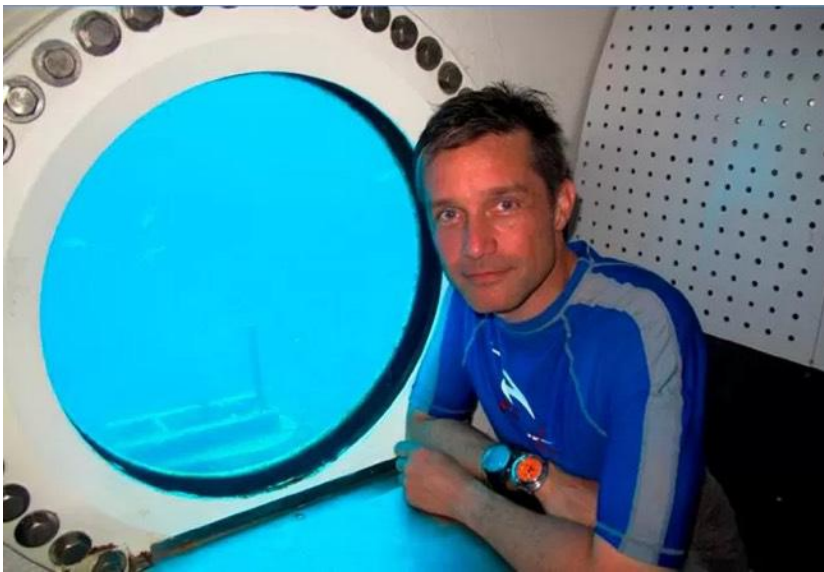
Bron: Het Laatste Nieuws - 12 maart 2021

Het ontwerp voor Fabien Cousteau's onderwaterstation Proteus. © Photo News

Cousteau maakt momenteel een verkenningstocht op het eiland om in de buurt van Santa Barbara de exacte locatie te bepalen voor het station, dat volgens planning begin 2024 af moet zijn. Curaçao is uitgekozen wegens zijn goed bereikbaar koraalrif en de bijzonder rijke biodiversiteit in de maritieme ecosystemen, zo stelde Cousteau op een persconferentie.

Het maritieme onderzoeks- en observatieplatform, met de naam Proteus, kost zo'n 135 miljoen dollar (113 miljoen euro) en zal rond de 370 vierkante meter beslaan. Het is de bedoeling dat aan land, in de buurt van het onderwatercentrum, een gebouw van 2300 vierkante meter wordt opgetrokken voor de huisvesting van de tientallen personen die nodig zijn om de operatie van het station soepel te laten verlopen, zo legde Cousteau uit. Hij is directeur van de Proteus Ocean Group, maar vooral bekend als kleinzoon van de wereldberoemde onderwateronderzoeker Jacques-Yves Cousteau.

Fabien Cousteau in 2013. © Reuters

Vanuit de Curaçaose politiek werd vrijdag enthousiast gereageerd op die plannen. De komst van het onderzoekscentrum levert banen op en zal ook voor een toename van het aantal toeristen zorgen, stellen de Curaçaose minister-president Eugene Rhuggenaath en minister

van Economische Ontwikkeling Steven Martina. Ze hebben in de afgelopen maanden meermaals overlegd met Cousteau en hebben veel vertrouwen in het project. Ook wordt nauw samengewerkt met het Curaçaose instituut voor biodiversiteit Carmabi.

Antwerpse Zoo transporteert stekelroggen naar Hong Kong, en dat is allesbehalve een koud kunstje

Bron: Gazet van Antwerpen - Donderdag 20 januari 2022

Koraalriffen zijn wereldwijd bedreigd door vervuiling, menselijke bewoning en klimaatopwarming. De vissen die daarin leven staan daardoor ook onder druk en dreigen te verdwijnen. “Daarom is het

belangrijk om als dierentuinen goed te weten hoe die dieren leven en hoe we ermee kunnen kweken”, maakt marinebioloog Philippe Jouk ons duidelijk in de Antwerpse Zoo. De blauwpunt pijlstaartrog is zo’n vis die in koraalriffen leeft en bedreigd wordt in zijn voortbestaan.

Marinebioloog Philippe Jouk is curator van de vissen in de Antwerpse Zoo. — © ZOO Antwerpen

De Europese vereniging van dierentuinen en aquaria heeft daarom een kweekprogramma opgezet voor de pijlstaartroggen. Een stamboekhouder coördineert sinds een aantal jaren de kweek ervan en bepaalt welke vissen voor nageslacht mogen zorgen en waar de jongen dan naartoe gaan.

“Sinds de opening van het rifaquarium in de Antwerpse Zoo zitten de blauwpunt pijlstaartroggen bij ons in optimale omstandigheden en dat resulteert in zeer goede kweekresultaten”, vertelt Philippe Jouk. Hij is curator van de vissen in de Antwerpse Zoo. “Doordat we al veel jongen hebben uitgestuurd naar andere dierentuinen zijn de genen van onze roggen in heel Europa zeer goed vertegenwoordigd. Zo goed zelfs dat de coördinator van het kweekprogramma heeft beslist om twee jongen van onze dieren naar Hong Kong Ocean Park te sturen.”

Denkwerk

Vissen transporteren klinkt als een koud kunstje: die vis vangen met een schepnet, hem in een plastic zak met water steken en daarna het geheel in een doos op het vliegtuig zetten. “Kleine vissen over een beperkte afstand vervoeren, is inderdaad niet zo moeilijk, al is het wel iets moeilijker dan dat”, lacht Jouk. “Bij dit transport kwam er veel meer denkwerk en onderzoek aan te pas. Vooral de duurtijd is een uitdaging: een transport van 48u. Dat wil zeggen dat we ervoor moeten zorgen dat de waterkwaliteit van de dieren 48u lang op punt moet blijven buiten een aquarium.”

De blauwpunt pijlstaartrog in al zijn glorie. — © ZOO Antwerpen

Om dat gedaan te krijgen, worden grote geïsoleerde dozen van isomo gebruikt. Die hebben de verzorgers gevuld met een grote plastic zak met daarin een derde water en twee derde zuivere zuurstof. “Bijkomend probleem is dat de pijlstaartroggen stekels hebben aan de basis van hun staart. Je loopt dus het risico dat de dieren met de stekels de zak zouden lek prikken. Dat mag niet gebeuren, want dan zou de zuurstof verdwijnen”, weet de vissenexpert. “Dan zijn er twee mogelijkheden: de stekels afknippen. Dat kan, want het is een beetje zoals bij ons nagels die je kan knippen. Dat doet geen pijn, maar je laat altijd wel een beetje een letsel na. Het is dus niet mijn favoriete optie.”

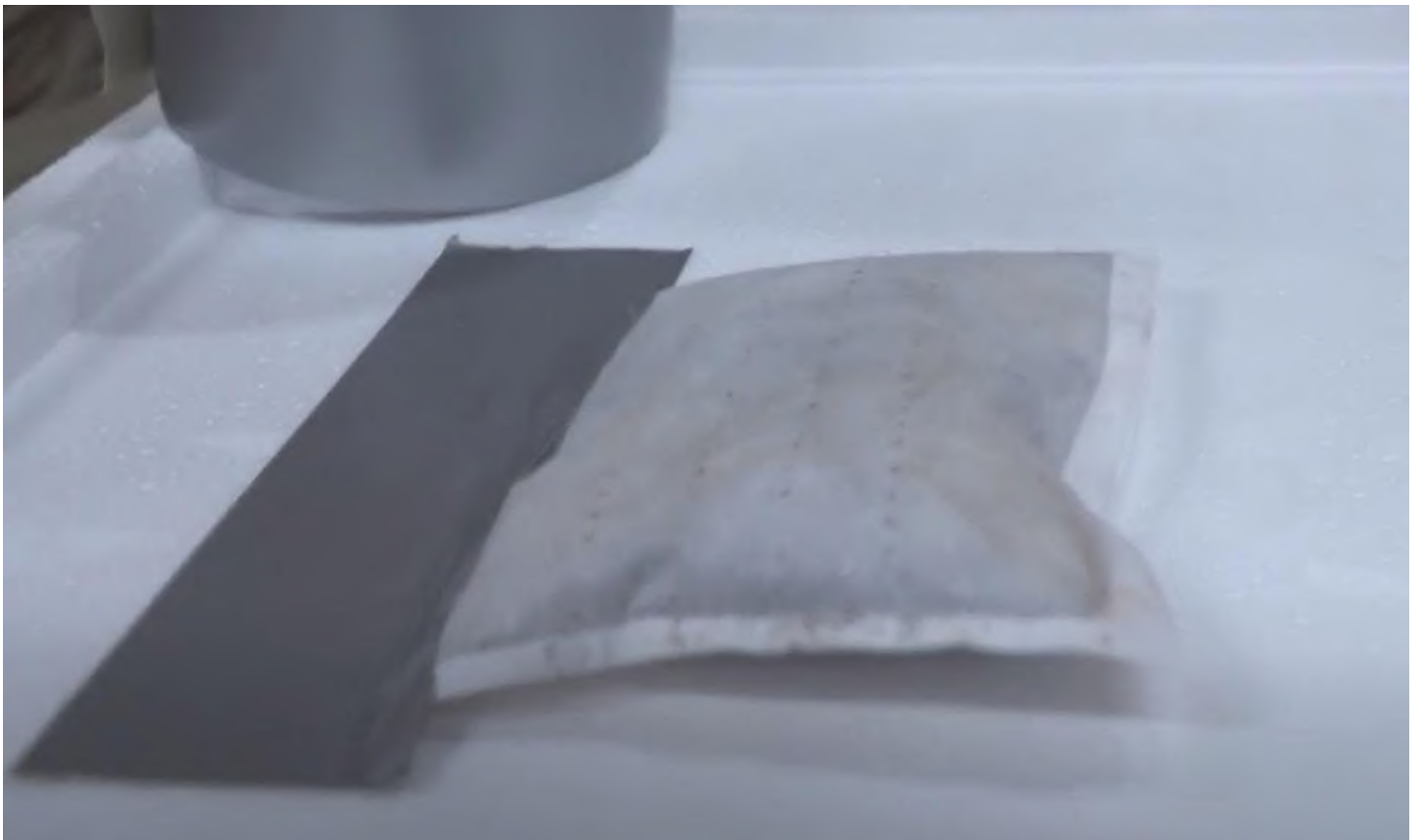
Met een filtermousse zorgen de verzorgers ervoor dat de stekels van de vis de plastic transportzak niet kunnen lek prikken. — © ZOO Antwerpen

Dan komt het er dus op aan om ervoor te zorgen dat de stekels niet meer steken en dat voor 48u, terwijl de vissen natuurlijk wel blijven rondzwemmen. “Om dat te doen, hebben we een stukje filtermousse op de staartstekel van de roggen geplaatst. Die mousse bestaat uit kleine cellen die mooi blijven zitten op de weerhaken van de stekels tijdens het zwemmen, maar die ook makkelijk verwijderbaar zijn eens de dieren arriveren op hun nieuwe woonplaats”, zegt Jouk. “We hebben dat hier een tijdje getest en dat ging prima.”

Warme handen

Laatste probleem waar de verzorgers rekening mee moeten houden: de temperatuur. De cargo van een transportvliegtuig is niet verwarmd. “14 tot 18 graden is veel te koud voor tropische vissen die leven bij 26 graden”, beseft de marinebioloog. Hij heeft met zijn team berekend hoeveel extra verwarming er nodig is om de piepschuimen dozen twee volle dagen op temperatuur kan houden.

“Met heatpacks”, luidt de oplossing. Zo van die kussentjes waarmee je tijdens het skiën je handen en je voeten kan verwarmen. “Die hebben we op de isomodoos gekleefd alvorens die in een kartonnen doos te zetten.”

Op de dozen worden heatpacks gekleefd zodat het water van de vissen ook in het vliegtuig lekker warm blijft. — © ZOO Antwerpen

Twee dagen nadat de verzorgers hun vissenpakketten naar de luchthaven brengen, ontvangen ze telefoon van hun collega's in Hong Kong. "De dieren zijn in prima omstandigheden aangekomen en de waterkwaliteit was 48u na hun vertrek nog altijd in orde. Missie geslaagd", vat Jouk het prima samen.

Ingezonden door Marc Hemelaar

Verwaarloosde leeuwen op weg van Oekraïne naar Opglabbeek zijn spoorloos

Bron: Gazet van Antwerpen - Woensdag 2 maart 2022

In Kiev werden de leeuwen en andere tijgers op transport gezet. Dat transport is momenteel spoorloos. — © rr

Oudsbergen - Het Oekraïense Wild Animal Rescue, dat onderweg is naar België en Spanje met onder meer zes leeuwen en een tijger, is spoorloos door de bombardementen en de belegering van Kiev. “Alle contact is verbroken met het dierentransport”, zegt Sil Janssen van het Natuurhulpcentrum.

DOOR MARTIJN DE BRUIJN

★ Klaas Jelle de Boer.

Driedradige meun

URK – Op 5 januari 2022 ving de UK 87 bij 'de Paal' (55° NB) een fraaie driedradige meun van 35 cm lengte. De Urkers hadden zo'n vis nooit eerder gezien en appten foto's naar Visserijnieuws. Het viel niet mee om een duidelijke foto te maken met windkracht 9, volgens opvarende Klaas Jelle de Boer, maar de bijzondere vis was goed herkenbaar. Driedradige meunen leven meestal op dieptes van 20-120 meter, op modderbodems. Ze zijn 's nachts actief en voeden zich met kreeftachtigen, wormen en kleine bodemvissen. De paaitijd valt in januari en februari. Driedradige meunen kunnen tot 60 cm lang worden. In de zuidelijke Noordzee worden ze af en

★ Dirk Jan Blok.

toe in het winterhalfjaar gevonden. Deze vissen hebben weinig economische waarde, omdat het vlees snel bederft.

Op de bres voor garnalenvissers Westerschelde

MIDDELBURG – Mag er straks nog op garnalen worden gevist in de Westerschelde?

SGP-statenlid Hans Rottier spoort de Gedeputeerde Staten in Zeeland aan de vissers duidelijkheid te bieden.

Natuurmonumenten vecht de vergunning voor garnalenvisserij aan. Vorige maand vond daarover een hoorzitting plaats bij de Raad van State.

De SGP is van mening dat projecten zoals baggerwerkzaamheden (vervuild slib) een veel grotere bedreiging voor het bodemleven vormen dan de visserij.

Gedeputeerde Staten wordt gevraagd hoeveel Nederlandse en Belgische garnalenvissers nog actief zijn en zijn verdwenen na verdiepingen van de Westerschelde.

In de Westerschelde speelt ook de problematiek van chemische FPAS-stoffen. De Westerschelde is overigens geen erkend productiegebied voor tweekleppigen.

Illegale netten op het IJmeer

In beslag genomen zoetwatervis voer voor Flevolandse otters

LELYSTAD – Controleurs hebben vorige week maandag op het IJmeer onder andere 2 kilometer netwerk en 224 vissen – (snoek)baars, brasem en voorn – in beslag genomen.

De betrokken visserman had volgens de Omgevingsdienst Flevoland & Gooi en Vechtstreek een onvolledige melding gedaan: het aantal netten en maaswijdte waren niet gemeld. Daarop volgde ter plekke controle (met assistentie van politie en NVWA-inspecteurs), waarbij meerdere overtredingen werden vastgesteld. Zo werden aan één joon 17 netten aangetroffen, terwijl wettelijk gezin om de honderd meter netwerk een nieuwe joon geplaatst moet worden. Ook ontbraken merkjes en verplicht afschrikint.

Van de aangetroffen vissen werden er 136 levend teruggezet. De 88 dode vissen zijn in overleg met het Openbaar Ministerie overgebracht naar Natuurpark Lelystad en werden daar voer voor de otters.

Bijzonder schelpdier op aangespoelde viskist

TEXEL – Een viskist die in oktober op het Texelse strand was gevonden bleek een verrassing te herbergen! Namelijk een heel bijzonder schelpdier: de zwaluwvleugel. De kist, die vol eendenmosselen zat, was bij Ecomare in een aquarium geplaatst. Daar werd het onbekende schelpdier opgemerkt.

Aan de hand van opgestuurde foto's werd bij Naturalis in Leiden het schelpdier gedetermineerd als de *Pteria hirundo*, een soort die nu pas voor de tweede keer in Nederland is waargenomen.

De Nederlandse naam voor deze schelp is zwaluwvleugel. Het dier komt voor in de Middellandse Zee en in de Atlantische Oceaan tot aan het Kanaal. Hij leeft op zandige bodems, tot 100 meter diepte.

(Bron: Ecomare)

Verdwenen in een storm in 1967

Spoor naar WR 6 'Albert-Pieter'

DEN OEVER – 55 jaar geleden verdween de WR 6 'Albert Pieter' in de golven. Er werd geen spoor meer van het schip gevonden. Het laat de Wieringer visserijgemeenschap niet los. Gert Lont – zoon van de omgekomen schipper-eigenaar Simon Lont – en historicus Cees Meeldijk denken nu samen met coldcase-agent Gert Overeen en de Historische Vereniging Wieringen een spoor te hebben. Komen de zomer volgt een expeditie. Meeldijk beschrijft de stand van zaken.

„Het is 11 januari 1967, 15.30 uur, in de Duitse Bocht. Simon Lont van de WR 6 wordt opgeroepen door zijn collega Hein Boersen van de WR 77. Ze praten over het slechte weer en de vangsten. Simon zegt dat hij even naar het weerbericht wil luisteren en dat hij daarna weer contact zou opnemen met Hein. Maar het blijft stil; Hein krijgt nooit meer contact met de WR 6.

Alarm

Eenmaal aan wal slaat Hein groot alarm. Een zoekactie wordt op gang gezet, maar vanwege het slechte weer kunnen de eerste drie dagen alleen vliegtuigen zoeken naar de verdwenen kotter. Als het weer opklaart, besluit een twintigtal Wieringer kotters te gaan zoeken naar hun collega's. Na drie dagen geven ze het op. Er wordt geen enkel spoor van de WR 6 gevonden.

Tot drie maanden later. Op het Duitse eiland Amrum wordt het stoffelijk overschot van schipper Simon gevonden door de Duitse politie. Hij kan worden geïdentificeerd aan de hand van zijn kleding. De andere twee vissermannen die ook aan boord waren, Piet Everts en Gerrit Boerdijk, zijn niet meer gevonden.

Nieuwe zoektocht

Begin 2021 start een nieuwe zoektocht naar de verdwenen

Foto: Archief Historische Vereniging Wieringen. (foto: onbekend)

WR 6. Is er destijds eigenlijk wel goed genoeg gezocht? Die vraag is altijd blijven hangen.

Het was in die tijd niet gebruikelijk dat je ook onder water zocht naar een wrak. De zee geeft en de zee neemt immers. Maar dankzij steeds betere technologie geeft de zeebodem vandaag de dag steeds meer van haar geheimen prijs. Met dit in het achterhoofd wordt een zoektocht opgezet.

Aanwijzingen gevonden

In de archieven wordt gespeurd naar mogelijke aanwijzingen naar wat er met de WR 6 gebeurd zou kunnen zijn. Samen met Gert Lont en Gert Overeen van de Maritieme Politie, Bureau Vermiste Personen Noordzee, worden alle aanwijzingen bekeken, zodat bepaald kan worden waar de negentien meter lange kotter eventueel zou kunnen liggen. Zo worden de inspectie-

rapporten, Polygoonjournaals en logboeken bekeken, in de hoop een aanwijzing te vinden. En die aanwijzingen worden gevonden!

Zo wordt dankzij gevonden coördinaten en tijdstippen destijds de route berekend die het schip vermoedelijk op zijn noodlottige reis aflegde. Daarbij werd het tijdstip dat Hein Boersen voor het laatst sprak met schipper Simon Lont heel belangrijk. Dat maakt dat het zoekgebied vrij klein kan worden gemaakt.

Drie wrakken

Ook de rapporten van de Scheepsvaartinspectie geven houvast. Daarin staan de verklaringen van drie schippers die destijds meededen aan de zoekactie. Zij gaven aan waar ze destijds begonnen waren met zoeken, met de coördinaten erbij. Deze aanwijzingen komen overeen met de

uitgerekende route. Zo kan het zoekgebied nog kleiner gemaakt worden.

In dit kleine zoekgebied liggen drie wrakken. Na onderzoek bij de Duitse hydrografische dienst kan geconcludeerd worden dat twee van de drie wrakken afvallen, omdat die veel groter zijn dan de WR 6 was.

Duikteam

Om uitsluitel te kunnen geven wordt in overleg met enkele nabestaanden besloten om aankomende zomer een expeditie te organiseren met duikteam Zeester uit Lauwersoog en te gaan duiken naar het derde en enige scheepswrak dat voldoet aan de eisen.

Hopelijk zullen bij deze expeditie de WR 6 en de rustplek van Piet Everts en Gerrit Boerdijk gevonden worden."

HD 4 vist dieptebom en contactmijn op

Zware explosieven na de storm

DEN HELDER – Meerdere Noordzeekotters hebben vorige week na de storm 'Corrie' explosieven opgevist.

„Je merkt dat na zo zware storm de grond meer omgewoeld is en open ligt. Op onze wrakken-app gaven ook enkele collega's posities door van opgeviste en weer gedumpte bommen en mijnen”, zegt schipper Simon Koorn van de HD 4. De HD 4 had zelf twee explosieven in de netten.

Dinsdagmorgen 1 februari werd

een zware dieptebom opgevist, maar de bemanning had dat totaal niet in de gaten.

„Wij dachten dat het een stuk betonijzer was, en hebben dat aan dek vastgesjord. Pas toen we het donderdag bij het lossen samen met het vuil op de kant hadden gezet, werd via Bert de Groot van de visafslag de Explosieven Opruimingsdienst van Defensie gealarmeerd. Een deel van de haven werd afgezet”, vertelt Koorn.

De Engelse bom – 1,07 meter

hoog bij een diameter van 44 centimeter, zonder ontsteking, maar met een inhoud van 147 kilo TNT – is door de EOD meegenomen en op het strand vernietigd.

Woensdag had Koorn zelf wel contact opgenomen met de Kustwacht toen ook nog een kapotte contactmijn werd opgevist. Die werd voorzichtig weer overboord gezet. De positie werd doorgegeven: 52.41.068/004.15.760. Aan een markeringsboei is niet gedacht, Koorn vindt het wel een goede zaak die boeitjes weer

onder de aandacht te brengen op de vloot om het terugvinden en onschadelijk maken te vereenvoudigen. De speciaal ontworpen markeringsboeitjes zijn gratis verkrijgbaar bij de visserij-coöperaties.

De Kustwacht meldt desgevraagd dat er na de storm van maandag vanaf de kottervloot toch niet meer dan één explosief is gemeld. Op de wrakken-app van de kottervloot werden drie meldingen gemaakt.

★ Dieptebom. (Foto: Bert de Groot)

Filmpremière

'Nederland Onder Water'

NIJMEGEN – Maandag 21 maart is de eerste vertoning van de film 'Nederland Onder Water – Duik in onze ongekende natuur'.

Deze film van Arthur de Bruin (visonderzoeker bij RAVON) en geproduceerd door Ispida Wildlife Productions is een kijkje in de ongekende wereld onder de waterspiegel, en laat tal van wonderbaarlijke levensvormen zien. Vissen uiteraard en andere waterdieren, maar ook (duikende en zwemmende) zoogdieren en vogels. Regisseur De Bruin bracht duizenden uren onder water door voor de meest spectaculaire beelden voor deze documentaire van een uur, ingesproken door acteur Gijs Scholten van Aschat.

Na de première voor de partners

die bij de film betrokken zijn in Theater Amare in Den Haag zal de film vertoond worden tijdens de Nature On Tour maand van Pathé, die op 2 en 3 april van start gaat. De film zal nog de hele

maand april in de Pathé bioscopen te zien zijn, en vanaf 12 mei in andere bioscopen. In het najaar van 2022 zal Nederland Onder Water door AVROTROS als coproducent op tv worden uitgezonden.

EVENEMENTEN KALENDER 2022

19 maart	Escape room + Eten - Gent
24 april	Zomer snertdag
21 mei	Kayakken op de Lesse
11 juni	Clubduik met snackje voor duikers
25 juni	Kampeerweekend
30 juli	Clubduik met snackje voor duikers
3 september	Buiten Zeeland duik
12 november	Feestavond

Zorg dat je er bij bent!!!